

İklim Değişikliği Bir Sonraki Salgını Tetikleyebilir

Dr. Özlem Ak [TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi

Araştırmacılar, küresel ısınma nedeniyle, vahşi hayvanların yaşam alanlarının muhtemelen büyük insan popülasyonlarının bulunduğu bölgelere doğru kayacağını ve bunun da insanlara virüs bulaşma dolayısıyla bir sonraki pandemi için daha büyük risk oluşturacağını tahmin ediyor. İklim değişikliği ve viral bulaşma arasındaki bu bağlantı, Georgetown Üniversitesi'ndeki bilim insanları tarafından yönetilen uluslararası bir araştırma ekibi tarafından Nature dergisinde açıklandı. Bilim insanları, yaptıkları çalışmada, iklim değişikliğine bağlı olarak coğrafi alan değişimlerine, yani türlerin yaşam alanlarını takip ederek yeni alanlara doğru yapacakları yolculuklara odaklandılar. Onlara göre bu değişimler,

Ebola veya koronavirüsler gibi virüslerin yeni alanlarda ortaya çıkması ihtimalini yükseltiyor, onları izlemeyi zorlaştırıyor ve virüslerin bir "ara taşıyıcı" türünden insanlara geçişini kolaylaştırıyor. Georgetown Üniversitesi Tıp Merkezindeki Küresel Sağlık Bilimi ve Güvenlik Merkezinden Dr. Colin Carlson, en önemli tehlikenin aslında vahşi yaşam ticaretinde gördükleri riskler olduğunu belirtiyor. Özellikle hayvan pazarları konusunda endişeli olduklarını belirten Carlson, sağlıksız hayvanları bir araya getirmenin pandeminin adım adım ortaya çıkma süreci için uygun ortam yarattığını düşünüyor. SARS-CoV-2'nin yarasalardan misk kedilerine, ardından misk kedilerinden insanlara sıçraması gibi... Ancak bu tehlike pazarlarla

sınırlı değil; değişen bir iklimde, bu tür bir süreç doğada hemen her yerde gerçekleşmesinin çok yüksek ihtimalli olduğunu da hatırlatıyor. Ek bir önemli bulgu ise, artan sıcaklıkların yeni viral yayılımının çoğunluğunu oluşturan yarasalar üzerindeki etkisine dair. Uçabilme yetenekleri, uzun mesafeler kat etmelerine ve çoğu virüsü yaymalarına olanak sağlıyor.

Çalışma, iklim değişikliğinin hastalıkların ortaya çıkmasında ormansızlaşma, vahşi yaşam ticareti ve endüstriyel tarım gibi sorunlardan daha büyük risk faktörü olacağını gösteriyor. Araştırmacılar, çözümün, vahşi yaşam hastalığı takip sistemiyle gerçek zamanlı çevresel değişim çalışmalarını eş zamanlı yürütmek olduğunu söylüyor. Böylece, örneğin Brezilya serbest kuyruklu yarasası Appalachia'ya (Doğu Amerika Birleşik

Devletleri'nde yer alan kültürel bir bölge) kadar ulaştığında, hangi virüsleri taşıyor olabileceklerini bilmek mümkün hâle gelecek. Bilim insanları virüslerin yeni konak gruplarına bulaşmalarını gerçek zamanlı olarak tespit etmeye çalışmanın, bu sürecin daha fazla yayılmasını ve daha fazla salgına yol açmasını önlemenin tek yolu olduğunu düşünüyorlar. COVID-19 pandemisi ve SARS, Ebola ve Zika'nın önceki yayılımı, hayvanlardan insanlara sıçrayan bir virüsün nasıl büyük etkileri olabileceğini gösteriyor. İnsanlara bulaşma risklerini tahmin etmek için, diğer hayvanlar arasında bulaşmaları bilmek gerekiyor. Bu araştırma, iklim değişikliği nedeniyle hayvan hareketlerinin ve etkileşimlerinin türler arasında bulaşan virüslerin sayısını nasıl artırabileceğini gösteriyor. ■

Kaynak

Carlson. C. J ve ark., "Climate change increases cross-species viral transmission risk", *Nature*, 2022, DOI: 10.1038/s41586-022-04788-w